

Hodnocení diplomové práce

Posudek oponentky

JMÉNO STUDUJÍCÍHO: **Anna Brejchová**

NÁZEV PRÁCE: Irsko a NATO

HODNOTIL(A): *doc. Šárka Waisová, PhD.*

1. CÍL PRÁCE A METODOLOGIE

- Cíl práce je explicitně a srozumitelně stanoven: **s výhradami**
- Náročnost cíle práce je přiměřená navazujícímu magisterskému stupni studia: **ano**
- Teoretický rámec a klíčové pojmy jsou řádně vymezeny: **s výhradami**
- Způsoby získání a zpracování dat jsou náležitě vysvětleny: **s výhradami**

(s. 9) Cílem této diplomové práce je: "(1) analyzovat proměnu postojů a vztahu Irska k NATO od roku 1949 do roku 2022 a (2) zjistit, jak zapůsobila invaze na Ukrajinu na vývoj irských postojů vůči NATO". Autorka si dále stanovuje čtyři výzkumné otázky. Minimálně jedna z uvedených otázek je však poněkud nejasná. Autorka se mj. ptá (s. 9), "Má Irsko dostatečné kapacity na zajištění vlastní bezpečnosti?" V úvodu se nedozvídáme, jak autorka hodlá odpovědět na tuto otázku. V úvodu (s. 11) píše, že "v páté kapitole analyzuji stav irské obrany. Základní povinností každého státu je schopnost zajištění národní bezpečnosti. Je tedy důležité mít dostatečné kapacity, které zajistí obranu státu." Z uvedeného ale není zřejmé, jak bude postupovat. Na s. 45 v kapitole věnované této otázce pak avizuje, že "Zkoumám, zda má Irsko dostatečné kapacity pro vlastní obranu i v dnešním moderním a technologicky vyspělém světě, kdy aktéři v mezinárodním systému využívají mnoha různých nástrojů pro hybridní války. V první části kapitoly zkoumám výdaje Irska na obranu v kontrastu dalších dvou neutrálních evropských zemí, a to Rakouska a Švýcarska. Dále u těchto tří zemí porovnávám i celkový počet ozbrojených sil. V samostatné podkapitole pak analyzuji množství a kvalitu kapacit irské vojenské techniky."

Z pohledu metodologie je takový postup zcela irelevantní a neposkytuje žádné užitečné nástroje pro zjištění odpovědi. Autorka bez vysvětlení vybere jiné dva neutrální státy - Švýcarsko a Rakousko - a srovnává výdaje na obranu jako takové a jako procento HDP a dále počet vojáků apod. Vůbec však nebere v úvahu strategické parametry - např. že Irsko je ostrov, zatímco Rakousko se nachází ve strategicky exponované oblasti. Autorka také nebere v úvahu pouhou fyzickou geografii státu. Jinými slovy, způsob, jakým autorka vyhodnocuje irské vojenské, resp. obranné kapacity je zcela špatný a kromě konstatování ohledně čísel, kapitola prakticky nic neříká. Tvrzení jako (s. 46) "V kontrastu dalších evropských neutrálních zemích, jako je například Rakousko nebo Švýcarsko, je irská obrana značně podfinancovaná" nemají žádný význam, protože jsou postavená na špatných východiscích.

Výhrady mám i ke třetí autorčině otázce: "Jaké jsou hlavní argumenty politických elit a veřejnosti, které podporují členství v NATO, respektive status quo, tedy neutralitu?" Otázka je položena špatně; autorka pravděpodobně chtěla zkoumat argumenty elit a postoje veřejnosti. V textu pak takto postupuje, elity omezila na politické strany, aniž by vysvětlila, proč. Výzkum postojů irské veřejnosti je dle mého soudu také málo validní. Postoje irské veřejnosti přebírá z různých výzkumů veřejného mínění (s. 72), neuvádí však, kdo tyto výzkumy realizoval a jak byly postaveny otázky. Fakt, že autorka ignorovalo znění otázek, ukazuje i v přílohách, kde prezentuje

grafy ukazující postoje irské veřejnosti, ale grafy jsou nazvány špatně a ani v grafech nezmiňuje, na co se vlastně konkrétní výzkum veřejného mínění dotazoval.

Když pak autorka analyzuje postoje politických stran k neutralitě, předkládá další velmi chabý text. Postoj Sinn Féin popsala na jedné stránce (půl strany 65 a půl strany 66) s použitím jediného zdroje (Sinn Fein 2023).

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

- Stanovený cíl práce byl naplněn: **s výhradami**
- Práce má strukturu reflektující cíl práce, jednotlivé části práce na sebe logicky navazují: **s výhradami**
- Kvalita argumentace a hloubka analýzy odpovídají úrovni diplomové práce: **s výhradami**
- Závěry práce jsou založeny na dostatečně podrobné argumentaci: **s výhradami**
- Práce vychází z adekvátního množství relevantních zdrojů: **s výhradami**
- Přílohy vhodně doplňují obsah práce: **s výhradami**

Autorka v úvodu textu dosti obšírně vysvětluje, co to je neutralita a kde jdou zakotveny povinnosti a práva tzv. trvalého neutrála. Tyto kapitoly však nejsou nijak propojeny se studiem irské neutrality. Z pohledu předloženého výzkumu jsou navíc do velké míry irelevantní. Postačuje nám vzít na vědomí, že Irsko je trvalým neutrálem, že postoje k neutralitě se mění, a že cílem práce je zkoumat změny v případě Irska. Exkurze do mezinárodního práva zde ničemu nepomáhá. Podobně se to má s rozsáhlou exkurzí do historického vývoje NATO. Autorka představuje, jak se měnila role NATO po roce 1990 a jak různí badatelé NATO a roli Aliance interpretují. Tyto pasáže ale nevypovídají nic o Irsku a nejsou pak v "irské analýze" ani použity. Za relevantní ve vztahu k tématu DP lze považovat až kapitolu 3.2. na s. 31.

Skutečně úsměvně působí autorčino tvrzení na s. 15 "Fenomén neutrality není stále v mezinárodním právu příliš prozkoumán (Hershey 1916: 172)." Samozřejmě, pokud vezmeme v úvahu, že čerpá ze zdroje z roku 1916, tak souhlasím, že v té době neutralita zásadně prozkoumáno nebyla. Vezmu-li však v úvahu existující literaturu, tak děl zkoumajících neutralitu jsou dnes stovky.

Obecně vidím jako problém, že autorka čerpá z dosti staré literatury ohledně neutrality - z děl např. z let 1970 až 1986; klíčovým zdrojem je autorce publikace (Verzijl 1979) a (Hartig 1983). Právě interpretace neutrality a povinností neutrála doznala po skončení studené války značné změny a pokud by autorka nahlédla do mladší literatury, tyto změny by již zaznamenala.

V textu jsou pak také drobné nesrovnalosti, kdy např. na s. 28 píše "NATO se v následujících letech, bezprostředně po událostech v roce 2001 věnovalo spíše globální působnosti. Autor Stefan Popov zde vidí určitou přeměnu identity NATO. ... Proto se dle Stefana Popova z NATO stala organizace kolektivní obrany s prvky organizace kolektivní bezpečnosti (Popov 1999: 60)". Nevím, jak může autorka čerpat úvahy o proměně NATO po roce 2001 ze zdroje z roku 1999?

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

- Práce **nevykazuje** známky plagiátorství.
- Rozsah textu překračuje minimální stanovenou hranici (50 normostran textu): **ne**
- Jazykový projev odpovídá úrovni absolventského textu na vysoké škole: **ano**
- Práce se zdroji odpovídá standardům akademické práce: **s výhradami**

- Grafická úprava textu odpovídá stanoveným standardům: **ano**

Mnohé jsem uvedla výše.

4. STRUČNÝ CELKOVÝ KOMENTÁŘ

Text i záměr autorky měly potenciál stát se velmi pěknou DP. Autorka však bohužel předkládá text, který je svým provedením možno klasifikovat jako DP jen s obtížemi. Text selhává metodologicky i výzkumným postupem. Autorka nedodrží základní zásady sběru a interpretace dat - viz např. přílohy a grafy.

5. PODNĚTY K DISKUSI PŘI OBHAJOBĚ

Na s. 31 autorka hovoří o PfP a spolupráci neutrálních států s NATO v rámci PfP. Např. píše "Ačkoliv je program PfP pod záštitou organizace kolektivní obrany, neutrální státy se do programu zapojily prakticky okamžitě po jeho vzniku" nebo "Neutrální státy neshledaly žádný problém slučitelnosti participace v PfP se statusem neutrality". Autorka však nevysvětluje, které neutrální státy má na mysli. Může tedy vysvětlit, které z neutrálních států se staly součástí PfP a kdy? A o kterých neutrálech v uvedeném odstavci vlastně hovoří?

Na s. 61 píše "Důkazem oblíbenosti Irska je výše FDI v porovnání s dalšími státy (viz příloha číslo 8). V roce 2022 bylo Irsko dle OECD (2024) třetí nejvyhledávanější zemí pro FDI. Jedná se o stav příjmů akcií FDI. V roce 2022 tyto akcie činily celkem 264 % z HDP. Irsko se tak nachází daleko před EU." Můžete toto tvrzení vysvětlit? Jen si dovoluji poznamenat, že FDI stock se nepřekládá jako "příjmy akcií FDI" ale "stav přímých zahraničních investic".

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

dobře

DATUM:

3. května 2024

PODPIS: